

Kiusaamisen vastainen toiminta Kortepohjan päiväkotikoulussa

Jyväskylän kaupungin perusopetuksen KIUSAAMISEN VASTAINEN TOIMINTAMALLI

Hyväksyntä ja kunnioitus

Yhteisöllisyys, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Myönteinen vuorovaikutus

Turvallinen ja kannustava ilmapiiri

SUUNNITELMALLINEN ENNALTAEHKÄISY

1. Suunnitelmat

- Jokaiseen kouluun perustetaan tiimi tai nimetään vastuuhenkilö, joka koordinoi ja ylläpitää kiusaamisen vastaista työtä omassa yksikössä. Vastuuhenkilö on jäsen yhteisöllisessä opiskeluhoitotryhmässä.
- Koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan häirinnän, syrjinnän ja kiusaamisen vastaisen toiminnan vastuuhenkilöt, toimintatavat, tavoitteet ja arviointi toimintakauden päättyessä.
- Kaikkien tiedossa olevat järjestysäännöt sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma käydään läpi vuosittain oppilaiden, huoltajien ja koko henkilökunnan kanssa.
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa tulee olla selkeät toimintaperiaatteet, miten hyväksyvää ja kunnioittavaa ilmapiiriä luodaan ja ylläpidetään.

2. Yhteisöllisyyden vahvistaminen

- Tutustuminen, ryhmäyttäminen sekä yksinäisyyden ehkäiseminen jatkuvat läpi lukuvuoden.
- Edistetään hyvän huomaamista ja positiivisen palautteen antamista kouluarjessa.
- Tunne-, turva- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen sisältyy hyvinvoinnin vuosikelloon.
- Hyödynnetään sekä koulutason kyselyjä, kuten oppilaskysely, koulutyytyväisyyskysely, Kouluterveyskysely, TEAviisari, MLL:n Hyvinvointikysely että luokan sisäisiä kyselyjä, kuten sosiogrammi.

3. Kiusaamiselle 0-toleranssi

- Kiusaamisen vastaista toimintaa johdetaan selkeästi koululla.
- Kiusaamista ei hyväksytä missään muodossa. Koko kouluyhteisö puuttuu kiusaamiseen matalalla kynnyksellä ja systemaattisesti.
- Henkilöstö saa riittävän perehdytyksen ja koulutusta yhteisestä toimintamallista.
- Henkilökunta, oppilaat sekä huoltajat tiedostavat ja oppivat tunnistamaan kiusaamisen riskitekijöitä ja kiusatuksi joutumisen tunnusmerkkejä.
- Henkilöstö sitouttaa oppilaat kiusaamisen vastaiseen työhön ja turvallisen kouluympäristön luomiseen, esim. Verso-toiminta eli vertaissovittelu.

4. Toimintakulttuuri

- Oppilaat ymmärtävät, mitä kiusaaminen on, oppivat tunnistamaan sitä ja tietävät, miten toimia kiusaamista kohdatessaan.
- Oppilaat rohkaistaan kertomaan kiusaamisesta aikuiselle esim. suullisesti, nimettömällä lapulla tai sähköisesti.
- Oppilaat ja huoltajat ovat aktiivisesti mukana luomassa kiusaamisen vastaista toimintakulttuuria ja suunnittelemassa yhteisöllisyyttä lisäävää toimintaa.
- Huoltajat saavat tietoa ja mahdollisuuden keskustella kiusaamisesta, sen tunnistamisesta ja koulun kiusaamisen vastaisesta toiminnasta.

KIUSAAMISEN PUUTTUMINEN

- Henkilökunta, oppilaat sekä huoltajat osaavat reagoida kiusaamiseen liittyvien tunnusmerkkien ilmetessä (esim. poissaolot, kouluhaluttomuus, vetäytyminen, aggressiivinen käytös, "läpän heitto").
- Kaksi aikuista keskustelelee ensin kiusatuksi joutuneen kanssa ja tämän jälkeen kiusanneiden oppilaiden kanssa, jotta kukin oppilas tulee kuulluksi.
- Huoltajia tiedotetaan tapahtuneesta ja keskusteluista saman päivän aikana.
- Kaikki kiusaamistapaukset kirjataan Wilman muistioon kiusaamistilanteista.
- Kiusaamisellivittelyn lopuksi sovitaan ja kirjataan, kuinka jatkossa toimitaan (ks. seurantavaihe).
- Jos kiusaamistilanteen epäillään täyttävän rikoksen tunnusmerkit, ilmoitetaan huoltajille ja ollaan matalalla kynnyksellä yhteydessä poliisiin (Ankkuri-poliisin ja -sosiaalityöntekijän konsultointi, sovittelu).
- Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus tai lastensuojeluilmoitus ja rikosilmoitus (konsultointi).
- Koulumatkan aikana tapahtuneesta kiusaamisesta ilmoitetaan huoltajille ja tarvittaessa tarjotaan tukea tilanteen selvittämiseksi, esim. sovitteluun ohjaaminen.

SEURANTAVAIHE JA JÄLKITUKI

- Tilannetta seurataan säännöllisesti ja varmistetaan oppilaan kokemus turvallisuudesta koulussa ja koulumatkoilla: Ensimmäisen kuukauden ajan viikoittain, seuraavan kuukauden ajan joka toinen viikko ja sen jälkeen tarpeen mukaan.
- Seurannasta vastaa luokanopettaja, ohjaaja tai vastuuhenkilö, ellei erikseen toisin sovita.
- Järjestetään vahvempi ennaltaehkäisevä tuki ja seuranta luokkaan, esim. tunne- ja vuorovaikutustaidot, turvataidot, kaveritaidot.
- Arvioidaan sekä kiusatuksi joutuneen että kiusanneen oppilaan ja ryhmän tuen tarve ja sovitaan tarvittaessa tukitoimet opiskeluhoitopalveluiden kanssa (sosiaalisten taitojen, itsetunnon ja minäkäsityksen vahvistaminen, ryhmätoiminta).
- Kiusaamisen vastainen suunnitelma arvioidaan vuosittain tiedonkeruun ja pyydetyn palautteen perusteella.

VKHS meillä Kortepohjan päiväkotikoulussa

Suunnitelmallinen ennaltaehkäisy

- järjestyssäännöt, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma
- tunne- ja vuorovaikutustaitojen säännöllinen harjoittelu luokissa
- tiedottaminen oppilaat ja kodit (VKHS-tiimi)
- hyvinvointikyselyt, kouluterveyskysely

Kiusaamiseen puuttuminen

- Toistuvaa, suunnitelmallista, tahallista ja alisteista
- Luokanohjaaja puuttuu
- VKHS tiimi (Elli, Taina & Hanna L) selvittää, tiedottaa huoltajia, tarvittaessa lasu/rikosilmoitus

Seuranta ja jälkituki

- Seuranta (luokanopettaja&ohjaaja, VKHS-tiimi), mahdollinen monialainen työskentely (kiusaajan ja kiusatuksi joutuneen tuki)
- Kasvatuskeskustelu (lapsi, vanhempi, mahdollinen oppilashuolto)

Hanna K. & Paula V.

Miten kiusaamisen vastainen työskentely etenee?

1. TASO

- ennaltaehkäisevä toiminta: tunnetaitotunnit viikottain 1h/vko (esim. joka viikko eri oppiaineen tunnilla)
- Opetetaan kiusaamisen ennaltaehkäisyä, rooleja (kiusaaja, kiusattu, hiljainen hyväksyjä, kannustaja), puuttumista jne.
- materiaalit poskesta, Hyvinvointioppimisen käsikirjasta, Lions Quest, Huomaa hyvä - vahvuus varis-tunnit
- Chat-kanavalla ideoiden jako

2. TASO

- Luokkatason tiimi työskentelee: nuhtelu->mahdollisuus ottaa opikseen ja muuttaa käytöstä
- Luokkatason tiimi työskentelee: puhuttelu-> mahdollisuus muuttaa käyttäytymistään
- Luokkatason tiimi työskentelee: konfliktien ja riitojen selvittely: 1. kuullaan osapuolet 2. sovittelu- ja sovintovaihe 3. seurantavaihe
 - **VKHS tiimiin ohjautuu 2kk:n jälkeen**
- Kasvatusohjaajan ennaltaehkäisevää työskentelyä

Miten kiusaamisen vastainen työskentely etenee?

3. TASO

- Jos kiusaaminen on **toistuvaa, tahallista, alisteista sekä suunnitelmallista**, otetaan yhteyttä **VKHS- tiimiin** ja keskustellaan tilanteesta.
- VKHS-tiimi selvittelee ja puuttuu kiusaamiseen sekä osallistuu jatkoseurantaan ja mahdollisesti ohjaa jatkotoimenpiteisiin

4.TASO

- **Oppilashuolto** tulee mukaan toimijaksi, tarjotaan **sovittelutoimiston** palveluja
- Kurinpitotoimet; varoitus, määräaikainen erottaminen